

ELŐSZÓ

Immár négy évtizede annak, hogy mint fiatal kezdő tanár a fizikáról, kémiáról, azaz szűkebb tudományterületemről tartott előadásokkal kezdtem járni az országot. A legtöbb felkérésre szívesen vállalkoztam. Általában iskolákban, ifjúsági, illetve felnőtt egyesületekben, klubokban, egyházközségek hittantermeiben jöttek össze hallgatóim, ahol ezeket a tudománynépszerűsítő, informatív előadásokat tartottam. Először még szigorúan természettudományos témájú előadásokkal jelentkeztem, hogy aztán fokozatosan bátorkodjam mind mélyebb humán vizekre evezni, leginkább a hittudomány, a filozófia, valamint a politika területére.

Az előadások végén néhányan mindig megkérdezték, írásban nem tudnám-e átadni az elhangzottakat. A múlt század hetvenes éveinek végét írtuk, nem volt még asztali számítógép, az internet pedig legmerészebb álmainkban sem fordult elő. Előadásaimat rendre kézzel írtam. Amikor ezekből néhány összegyűlt (kazetásmagnó-felvételeken többórnyi anyag), akkor gondoltam először arra, csakugyan nem lenne hiábavaló dolog mindezeket füzet vagy kis könyvecske formájában megjelentetni. Ezzel azonban három komoly nehézség merült fel. Az egyik, hogy nem volt írógépem, a másik, hogy nem tudtam gépelni. *(Írógépem sohasem volt, bár utólag megvallom, egyet azért igazán beszerezhettem volna.)*

A legnagyobb akadályt a rendszerváltozás előtti procedúra jelentette, ami akkor egy könyv kiadásával járt. Ha most a Tartalomra rápillantanak, beláthatják, hogy egy akármilyen toleráns, az akkori politikai kurzust követő baloldali cenzornál írásaim rendszeresen „kiverték volna a biztosítékot”. Esélyem sem lehetett arra, hogy előadásaim valaha nyomtatásban megjelenjenek. Egyetlen járható útnak a szamizdat kiadás mutatkozott. Azokban az esztendőkből nem volt veszélytelen dolog egy szamizdat kiadást felvál-

lalni, még akkor sem, ha az ember bizonyos „öncenzúrával” élt. Főiskolai katedrám mellett – hogy anyagilag egy kicsit könnyebben tudjunk boldogulni – esténként felnőtteket okítottam, köztük sok fiatal huszonéves kislányt, akik közül – foglalkozásuk révén – többen úgy gépeltek, mint a villám. Az érettségi tételeket minden esztendőben gondosan kidolgozva legépeltek, majd sokszorosítva egymásnak körbeadták. Szüneti beszélgetéseink alkalmával szó került előadásaimról, ekkor jelentkezett egyik tanítványom (*ma már ennyi év távlatából bátran leírhatom a nevét, Czédli Mariann-nak hívják*), hogy szívesen segít az előadások gépelésében, sőt a titokban végzett stencilezést is vállalja. (*Istenem, vajon van-e még valaki, aki emlékszik a stencilgépekre, amiket – az írógépekkel együtt – a nagy szocialista ünnepek előtt az irodaszekrényekbe – gondosan lepecsételve – jól el kellett zárni?*)

A gépelés, majd a stencilezés végén Mariann a kész példányok kötésében szintén segített, így sikerült egy közel százoldalas szerény szamizdat kiadványt – négy nagyobb előadás anyagát – összehozni. Közben sok víz folyt le a Dunán, én sem tanítottam már gépelni tudó leánykákat, megtörtént a rendszerváltás, ellenben az előadások tartását ezután sem hagytam abba. Most már jó húsz éve annak, hogy nem kézzel, hanem számítógépen, szövegszerkesztővel írom munkáimat. A régiek mellett jó néhány új téma, mint friss előadás, felkerült a palettára. Az elavultakat folyamatosan át kellett dolgozni, hisz közel fél évszázad alatt nemcsak a természettudományokban, hanem a politikában, a közgondolkodásban, írók, költők megítélésében igen sok minden megváltozott. Közben kipróbáltam magam rövid tárcák, novellák írásával, ezek először a Tinta Könyvkiadó gondozásában az *Albertfalvi Egyházközségi Levél*-ben jelentek meg. A sikereken felbuzdulva az akkor alapított *Képmás Magazin*-ba kezdtem írogatni. Innen datálható „írói” munkásságom. Mostanáig öt könyvem jelent meg, az alábbiakban olvasható előadás-gyűjtemény a hatodik. Igaz, ma sokkal kisebb jelentőségű és olvasottságú egy nyomtatott változat, hisz interneten minden érdeklődőnek könnyen átküldhetem előadásaimat, mégis úgy gondolom, az egész anyag így együtt kiadásra kívánczik.

Tisztában vagyok azzal, hogy előadásaim többsége nehezebb olvasmány, mint régebbi műveim, akár az *Albertfalvi történetek*, az *Akkor és most* vagy az *Új ausztriai anziksz*, mégis remélem, hogy aki

ebbe a könyvbe belelapoz, megtalálja azt a kedvére való témát, mely érdeklődésének leginkább megfelel.

Négy évtized elmúltával ma is nagy hálával gondolok első „kiadómra” Czédli Mariannra, akinek segítségével elindulhattam a Parnasszus irányába.

Előadásaimhoz néhány ismerősömtől, barátomtól különösen sok értékes ötletet, tanácsot kaptam. Terjedelmi okokból mindegyikük nevét nem említhetem, de a Bretagne-ban élő Thurózy Bálintot, két aacheni barátomat, Dr. prof. Bereck Attilát és Edvi-Illés Pált, valamint a budapesti dr. Korencsi Attilát feltétlenül ki kell emelnem. Értékes javaslataik, ötleteik, gondolataik nagyban emelték az adott témáim értékét.

Hálás köszönetemet fejezem ki Kiss Gábor úrnak és feleségének Temesi Violának, akik az összes eddig megjelent könyvem kiadása felett oly nagy gonddal és szeretettel bábáskodtak. Az igen alapos lektori munkát végző Török Juditnak szintén hálával tartozom. Viola asszonynak külön köszönöm a könyv borírójának készítését.

Hetényi Katalin grafikusművész, aki eddig megjelent könyveimet is oly szakmai hozzáértéssel, kitűnő beleérzéssel illusztrálta, most is szívesen vállalta előadásaimhoz a rajzok elkészítését. Művészi érzékenysége, ahogy minden témát megragad, hatalmas tehetségről, beleérző képességről, szakmai tudásról tanúskodik. Köszönet érte!

Köszönettel tartozom Anita és Bernadett lányaimnak, akik a bőséges Felhasznált Irodalom összeállításában, valamint a címlapfotók gyűjtésében jeleskedtek.

Köszönöm a Szent István Lovagrendnek és mindazoknak az egyesületeknek, kluboknak, iskoláknak, közösségeknek segítségét, akik meghívásaikkal hozzájárultak ahhoz, hogy előadásaim gördülékenyebbé, csiszoltabbá váljanak.

Végezetül, de nem utolsósorban, köszönettel tartozom feleségemnek, aki első olvasómként javaslataival, tanácsaival oly sokat segített, és a nemritkán fellépő holtpontjaimon minden alkalommal átsegített. Mint első olvasóm és „első lektorom” nagyban hozzájárult ahhoz, hogy ezek az előadások ebben a könyvben megjelenhettek.

Budapest, 2016. február 10.

Sümegh László